

Tulevaisuuden ihminen.

Puhutaan ja kirjojetaan niin paljon tulevaisuuden yhteiskunnasta sekä etsitään suorinta tietä siihen. Onpa jo aika ajatella tulevaisuuden ihmistäkin, sillä hyvinhän me käsitämme, että kapitalismin kasvatti olisi ilman valmistusta huono kansalainen sosialismin valtakunnassa.

Kaikilla ajoilla on ollut yhteiskuntaihanteensa, ihmisihanteensa myös. „Totinen israeliitti” oli toisellainen silloin kuin korven kansa Kaanaata valloitti ja silloin kuin natsarealainen koetti opilla ja elämällä osottaa, millaisen pitäisi oleman ihmisen pojan. Ateenassa ihasteltiin joutoelämää tieteilemisessä ja taiteilemisessä, samaan aikaan kuin Spartan nuoriso söi mustaa soppaa opetellen vastaamaan iskuihin navakasti niin miekalla kuin sanoilla. Renesanssin Italiassa oli politiikka tuhattaiturien urheilua, jossa myrky oli rehellisempi taisteluase kuin miehen sana. — Erilaista ihanne-olentoa tavotteli eläinten ja ihmisten ystävä, kerjäläismunkkien isä Franciscus, kuin sukurutsa paavi Leo X, Borgiain petosuvusta. Ranskan vallankumous asetti järjen jumal-istuimelle, mutta tapaukset todistivat, kuinka vähän järki vielä hallitsi ihmissukua; ja „kunin-gasmurhaajain” pojat antoivat ampua itsensä

Napoleonin kotkain kultaushinnaksi. Toinen oli moraali feodaliajan porvarilla kuin on kapitalismin trustiritarilla ja pörssikeinottelijalla. Eri käsitys on miehestä ja naisesta, näiden asemasta ja oikeuksista, omatarvetuotannosta elävällä talonpojalla kuin teollisuusajan palkkaorjalla, joka valmistaa yksitoistatumaisia luoteja maapallon toisella puolella asuvia vastaan, pukeutuu Englannin kankaaseen ja amerikalaisiin kenkiin, syö vieraan maan viljaa ja imee kansainvälisiä aatteita tietämättä, missä veljensä on työnhaulla ja aavistamatta, mihin maanosaan lapsensa asettuvat.

Mikä on sosialidemokratian ihmisihanne? — Tai älkäämme käyttäkö korusanoja. „Ihanne” johtaa ajatuksemme harhaan, ihanneyhteiskuntaa kuvittelemme joko pilviin tai vuosisatain taa, jotka kummatkin ovat meistä kaukana, ihanneihminen on myös meille liian arvokas tuttavuus. Paljoa lähempänä meitä on käsitys normaaliyhteiskunnasta, terveitten solujen terveestä yhdistelmästä. Normaali-ihmistä me myös voimme helpommin ajatella, niin, hänet me voimme keskuudessamme tavatakin.

Mistä tunnemme hänet?

Vastaus on vaikea antaa, varmoja tunnusmerkkejä ei tahdo löytyä, sillä ulkokuori, jonka me ensin näemme, ja joka pitkäksi aikaa käsityksemme määrää, voi johtaa harhaan ja tavallisesti

johtaakin. — Jotain voinee sentään sanoa. Ainakin on selvää, mitä normaali-ihminen ei ole.

Hän ei ole elostelija, työn tuotteitten tuhlari, vaikka hänen käytettävänään olisikin rikkauksia, joitten ääressä hän sentään harvemmin syntyy. Ei hän myöskään ole suunpieksäjä eikä kulje korskein yli-ihmis-elkein. Merkittävin piirre, joka hänet epäterveestä ajasta ja ympäristöstä erottaa, on, se, että *hän ei pelkää*.

Sitä on ulkoapäin vaikea erottaa, sillä hyvinvoipa porvari, joka ivan hymy huulilla asettuu ylhäiseen asentoon työväkensä edessä, ja kapinoitseva palkkaorja, joka äänekkäästi ja uhkailevasti velkoo osaansa työn tuotteista, voivat alituisen vapista taloudellisen epävakaisuuden ja tuntemattoman tulevaisuuden taikaisesta pelosta. Hallitsijat ja hallittavat tuntevat epävarman asemansa ja pelkäävät, vaikka he keinotekoisesti onnistuvat sen hetkiksi unohtamaan ja tavallisesti saavat sen kätkeytyksi naamarin alle. Humalan unohdusta antava autuus ja silosen kohteliaan käytöstavan kaunistellut verukkeet ovat sen saman pelon aiheuttamia, jota urhoollinen ulkomuoto rintamassa ei aina voi peittää.

Ihmisen poika, normaaliolento, ei pelkää. Ei niin käsitettynä kuin olisi hän voittanut kaikki perinnöllisyyden ja vaiston puistatukset, joita säikähdyksiksi sanomme. Hän on vain päässyt sivistyneen ja sivistymättömän villin taikaisesta,

kalvavasta levottomuudesta, tuskasta, jolla tämä odottaa tulevia mahdollisuuksia, joiden pelkää itseään vainoovan. Ei tarvinne enää puhua helvetinpelosta, se toki lienee voitettu kanta useimmissa uskonnollisissakin piireissä. Taloudellisten ja yhteiskunnallisten mullistusten pelko ei uuden ajan ihmiseen satu, sillä hän tietää, että ne ensiksikään eivät synny sattumalta eikä niitä voi mielivaltaisesti panna toimeen enemmän kuin estääkään, ja toiseksi, että ne tullessaan tuovat ihmiskunnan enemmistölle tuntuja etuja ja luovat uusia kehitysmahdollisuuksia.

Luonnonlakien tuntemus ja taito tietoisesti vaikuttaa ruumiinsa kokoonpanoon samoin kuin sielullisten kykyjensä suunnitelmallinen kehittäminen ja käyttäminen vapauttavat hänet siitä hermostuksesta, joka on nykyajan keskiarvo-ihmisen vitsauksena, ja joka ei suinkaan ole omiaan hänen pelkoaan pienentämään.

Voidaksemme tutustua tulevaisuuden ihmiseen täytyy meillä olla aavistus siitä mailman-katsomuksesta, joka häntä ylläpitää ja elähyttää. Kun se ei ole opittava teoria, kaikkein vähintään kokoelma puheenparsia, niin ei sitä — ehkä onneksi — voi tarkkaan kiinnittää paperille. Se kasvaa hitu hidulta; kokemus, havainto ja hankittu tietomäärä kartuttavat yhä sen rakennetta, joka on sopusointuinen, vaikka se ei koskaan tule valmiiksi. Saavutettu kehitysaste antaa nor-

maali-ihmiselle kyllä päiväkseen olemisen tyyneyden, mutta se ei katkase kasvamista yhä suurempaan täydellisentymisasteeseen. Tietoisena itsensä ja ympäristöstään valitsee hän paikkansa yhteiskunnassa alistuen välttämättömyyteen niinkuin hän tyytyy siihen, että on syntynyt ihmiseksi maapallolle juuri omaan aikaansa. Kumankaan välttämättömyyden, yhteiskunnallisen ja luonnollisen, alle alistuminen ei estä häntä persoonallisuutensa vaatimusten ja mahdollisuuksien mukaan yrittämästä tehdä molempia siedettävämmiksi. Hän on vallankumouksellinen ja keksijä, mutta hän tuntee rajansa, ei yritä eikä uneksi mahdottomia, ja siksi juuri on hänen vaikutuksensa tuntuva.

Hän kohoo väliin — itse sitä hakemattaan — sankariksi. Mutta sellaiseksi eivät häntä monet käsitä. Hän on suuri, mutta sitä ei silloin huomata. Hänen haudallaan pidetään ehkä puheita, mutta niissä ei tulkita sitä, mitä hän itse asiassa oli. Sillä hän oli vain — ihminen, joka käyskenteli toisten, samalta näyttävään keskellä. Meissä taisi olla jokaisessa pieniä pyrkimyksiä olla jotain hänen tapaistansa.

Huhtik. 1907.